

godt, at i alle Egne af Landet lod det sig vel næppe gøre, men i de tæt befolkede Egne vilde det sikkert kunne lade sig gøre — for de ældre Børns Vedkommende at oprette Fællesskoler for flere Kommuner, som særlig de ældre Børn kunde besøge. Derved vilde man være i Stand til at gøre en større Udskillelse mellem Børnene efter deres Alder, og man kunde vistnok paa den Maade faa større Udbytte ud af Undervisningen. Der er i Lovforslaget § 10 under Punkt 4 indført en Bestemmelse, der peger noget i denne Retning, idet der staar, at naar Børneantallet i en Skole overstiger den Grænse, som er fastsat i § 9, saa kan man ordne dette Spørgsmaal paa den Maade, at man henviser ældre Børn fra flere Skoledistrikter til en enkelt bestaaende Skole eller opretter formaaletstjenligt beliggende Skoler for saadanne Børn. Det peger i denne Retning, men her staar det jo som en Undtagelse, det er noget, som kun skal gøres i det Øjeblik, vedkommende Skole er overfyldt og nødvendigvis maa deles. Men naar det kan lade sig gøre som Undtagelse, saa maa det, antager jeg, ogsaa kunne lade sig gøre som Regel. Man maatte kunne tage det op som System og kunde vistnok faa noget ud deraf. Jeg er bleven bestyrtet i min Tanke i saa Henseende ved at se hen til Realskolerne omkring i Landet. Jeg færdes undertiden noget omkring i Landet og har da lagt Mærke til, at med Jærnbanen færdes ofte Børn, som søge langt bortliggende Skoler. Disse Børn ere Realskoleelever, som søge til en Realskole. Her kan det altsaa godt lade sig gøre at benytte en temmelig fjern liggende Skole, naar der blot er Befordringsmidler for Børnene til en saadan Skole, men hvad der kan lade sig gøre med Hensyn til Realskoleelever, antager jeg ogsaa maa kunne lade sig gøre med Hensyn til Folkeskoleelever, jaaledes at ogsaa de kunde søge fjern liggende Skoler, naar man søgte at løse Spørgsmaalet om Befordringen, hvis Besen skulde være for lang, og det antager jeg ikke kan være noget uoverkommeligt. Det er en Tanke, jeg vil tillade mig at fremsætte her, en Tanke, som jeg antager, der ligger noget i, og som peger hen paa en Ordning af Skolevæsenet, som vistnok vilde kunne være frugtbringende.

Hermed skal jeg slutte mine Bemærkninger om dette Lovforslag. Jeg ønsker, som sagt, meget gerne de Bestemmelser indførte i Loven, som jeg har omtalt, og jeg ønsker meget gerne de Bestemmelser udeladte, som jeg har rettet mine Anter imod. Men i øvrigt finder jeg, at Lovforslaget, som det foreligger, i det hele taget er et Fremskridt,

som jeg vilde ønske, det maatte lykkes at faa ført igennem i denne Rigsdagssamling.

Ahlefeldt-Laurvig: Det ærede Medlem, der nys havde Ordet, htrede, at han ikke havde nogen stor Tro paa, at der skulde komme noget ud af dette Lovforslag, men han haabede det dog. Jeg vil gaa et Skridt videre og sige, at jeg er temmelig overbevist om, at der ikke kommer noget ud af Lovforslaget, og, for at være sanddru, maa jeg ogsaa sige, at jeg nærer intet Haab derom. Thi i det hele taget maa jeg sige, at der er foreslaaet alt for store Pengesummer til Lovens Gennemførelse, til at jeg i Grunden skulde ønske, at den blev gennemført. Jeg skal ikke nærmere komme ind paa Enkelthederne i Lovforslaget, idet jeg, som sagt, ikke tror paa, at det bliver til noget. Og jeg maa tilstaa, at jeg har heller ikke fra Begyndelsen af, den Gang Lovforslaget kom her til Landstinget, troet, at der vilde komme noget ud af det, thi efter saadanne Forslag som de om Skolelærernes Afstedigelse og Pensionering eller Kvinders Balcet forekommer det mig temmelig urimeligt at tro, at det kunde blive gennemført. I første Henseende kunne de kommunale Bestyrelser ganske rolig jage deres Lærere bort, naar de ville, og saa overgive dem til Statens Forsorg. Det er en efter min Mening urimelig Tanke, som jeg heller ikke tror, at det høje Landsting vil gaa ind paa. — Og ligeledes forekommer det mig temmelig naivt, naar man tror paa, at Landstinget, der saa mange Gange og saa aabenbart har erklæret, at det ingenlunde vil komme ind paa Kvinders Balcet eller Balcbarhed, nu ved denne Lejlighed skulde komme ind derpaa. — Og i det hele taget maatte det dog for de fleste være temmelig indlysende, at der er saa store Uoverensstemmelser mellem Regeringen og Folketingets Flertal, at man ikke kan vente, at der skulde komme noget ud af Lovforslaget. Jeg erkender, at Ministeren staar fuldkommen klart, og at det er i høj Grad rigtigt, naar den højtærede Minister siger, at naar der foretages saa store Pengesummer, som her foretages, maa Regeringen ogsaa have Haand i Hanke med Skolevæsenet. Det forekommer mig aldeles klart, og jeg tror heller ikke, at andet vilde kunne gennemføres her. Men paa den anden Side kan jeg i Grunden ogsaa godt forstaa, at de, der havde Selvføret i Folkestolen, ikke ønske noget Tilbagekridt, og at de fordre, at det Selvføre, som de efterhaanden have erhvervet, skulde de beholde. Dette skulde jeg heller ikke have noget imod, thi jeg har den Tro, at Selvføre, særlig ved Skole-